

Előfizetési árak:
 Egész évre 5 frt — kr.
 Fél évre 2 frt 50 kr.
 Negyed évre 1 frt 25 kr.
 Kiszágitások, kézjegyzékek
 és tanulóknak egész évre 4 frt.

Minden a lap szellemi részét illető
 közlemények a szerkesztőség felé
 érten, megnevezve a szerzőt, az
 előfizetők, hirdetőik és felszólalók
 írásai a kiadóhivatalba, Huszár István
 könyvkereskedőhöz kerüljenek.

Megjelen vasárnaponként.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:

Egy négyhasábos petitser
 ára bélyegen kívül 8 kr.
 Többszöri közlésnél árked-
 vezmény.

Hivatalos hirdetések
 100 szögig 2 frt 30 kr bé-
 lyeggel együtt, — minden
 további megkezdett 100 szög
 után 1 frttal több.

Kéziratok nem adának
 vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Amit a császár mondott.

(D.) Az elgyengült karakterek és a bábokká süllyesztett fejedelmek jelen korában tüneményeszerű jelenség II. Vilmos német császár. Mintha csak arra volna hivatva, hogy a tartalmukból és erkölcsi erőikből kivetkötött trónok régi fényét és jelentőségét restituálja, mit ezeken az idő vasfoga és az udvarok bünei megemésztettek. Mert tény az, hogy ma a királyi, a fejedelmi állás nem imponál úgy az embereknek, mint megilletné, és pedig nem utolsó sorban azért, mert a fejétt emberiség úgy gondolkozik, hogy bármely állást, a királyit is, csak egyéni kiváló tulajdonságok tehetnek tiszteltté, imponálhatóvá.

A merő jog, a trón birása nem elég; a fejedelem személye, kormányzói talentuma ad csak igazi nimbuszt a trónnak. A mai idő a fejedelmeket is embereknek nézi s ha legalis tisztelettel adózik is az állásnak, kritikáját a fejedelem sem kerüli el, mint legelső férfia a nemzetnek.

Nem lehet tagadni, hogy jórészen a fejedelmek avatatlansága és bünei érlelték meg az idők folyamán azt az állapotot, hogy az emberek lassan az Isten kegyelméből való királyság jogi fogalma helyett a Hobbes és Rousseau hamis elméleteiből fejlett népfenségi jog felé fordultak; hogy a hatalom a fejedelmek kezéből az uralkodó párt minisztereinek a kezébe játszódtott át, sippedekek talajra került, ennek folytán a mindenfelé álló közérdek helyett a partédek eszköze lett és a fejedelem jóformán egy piktus maskulussá, kinek csak más szemével szabad látnia, csak más szájjal beszélnie, csak más fejével gondolkodnia. Es ezt nevezték el alkotmányos életnek.

Hogy ez az állapot szerencsétlenség a népekre, az több mint bizonyos; hogy a valódi alapjáról letépett jog hatálytalan, hogy a felaprózott egységes hatalom csak árnyéka a népek vezetésére Isten-től rendelt hatalomnak, a dolog természete igazolja. De hogy a dolgok idáig fejlődtek, abban, mint említém, egyéb körülményeken kívül az erkölcsi magaslattól lehanyatlott fejedelmi udvarok a bűnösök; mert hogy különben az alkot-

mány, a nemzet részvéte a kormányzásban nem összeegyeztethető az Isten kegyelméből való királyság fogalmával, amint azt a keresztény civilizáció megteremtette, azt saját nemzetünk története sz. István óta bizonyítja.

A Hobbes-Hegel-féle jogállam pogány theóriája pedig a keresztény civilizáció fogalmának a meghamisítása, sőt egyenes kiküszöbölése a nemzetek állami szervezetéből, mely tartós létre nem számíthat, ha csak az emberiség a Krisztus előtti korba nem akar visszahanyatlani.

Amidőn azonban napjainkban ez a jogi felfogás mind mélyebben beveszi magát az államférfiak és a politikusok gondolkodásába, éppen abban a nemzetben, mely legtöbbet tett a mai jogállam pantheisztikus fogalmának kifejlesztése körül, tamadt egy férfi, ki tekintélyes trónja magaslattól vetőt mond ennek az áramlatnak és visszaidézve a jogról és a hatalomról való keresztény felfogást, hirdeti: „a királyságot Isten kegyelméből képviselem.”

Ez II. Vilmos császár és király. Rendkívüli jelenség a fejedelmek sorában, ki a trónon is érzi, hogy ő keresztény és ember és aki tudatában van annak, hogy a nemzetek kormányzásának sem szabad másnak lennie, mint kereszténynek és emberinek. Hogy a nyilvános pályá emberének nem lehet más hitvallása, mint amit a privát ember vall.

Idően uralkodó létére is meghajlunk azért nagysága előtt, mert gondolkozása, önérzete és érteje imponál nekünk s mert úgy látjuk, hogy hivatva érzi magát az állami gőpezetből az új pogány eszméket kiküszöbölni s abba a régi keresztény eszméket visszaállítani.

Ő az, ki példájával bebizonyítja, hogy a királyi trón valami, hogy annak súlya van, hogy az a nemzet vezetésére és boldogítására van állítva, mint a teremő Isten helyettese.

Ezen tudata inspirálja minden beszédét és intézkedését, melyeken vörösfonáként húzódik — ami ma már oly ritka — a kereszténység eszméinek a hangoztatása, nálunk azt mondanák: a felekezatiségnek a politikába bevonása. Egy királyi apostol nyilatkozik II. Vilmosban, ki nemcsak azért felséges, mert

trónon ül, de azért is, mert ő maga felséges személyi tulajdonokat vitt a trónra.

Tanult ember II. Vilmos, akinek magának vannak eszméi; érlely ember, akinek ambíciója dolgozni; közlekeny ember, ki nem olymposi ködbe burkolódzik, hogy adoraljak, hanem ott mozog népe között, hogy azt ismerje; példás életű ember, kinek családjáról bármely polgár vagy nagyúr vehet példát. Egészen alkalmas arra, hogy a trónok lejárt tekintélyét újból népszerűvé és tiszteltté tegye és hogy az államok szervezeteről, meg a hatalom eredetéről divatba jött szürke theóriákat a keresztény felfogás szerint kiigazítsa, vagy legalább hódító utjokban megakassza.

Nem esuda azért, ha hova-tovább jobban és jobban kihívja magára a világ figyelmét és mintha kathedrálról beszélne, úgy figyelnek rá más nemzetek is, ha elveket hirdet a saját népének.

Múltkor, szeptember 6-án a német hadgyakorlatok alkalmával is Königsbergben mondott egy klasszikus beszédet, amelyet más nemzetek otthon nem szoktak hallani s mely tipikus kinyomata II. Vilmos karakterének: eszmedus, energikus és keresztény szellemű.

Igazán meglepi az embert a közvetlenségével, filozófia valló ismereteivel, a sablonszerűség hiányával s azzal a jótékony benyomással, hogy itt maga a császár beszél saját fejevel s irányt jelöl a létező bajok orvoslására.

Első gondolja népének anyagi jóléte, mert tudja, hogy a jól szituált nép legerősebb támasza a hazának s csak a proletár kozmopolita. Azért hangsúlyozta „első sorban erőteljes parasztszállat kell fenntartani és megtartani, mert ez birodalmam oszlopa és támasza. Szüntelenül törekedni fogok azért, hogy Kelet Poroszország javát és mezőgazdaságának emelkedését előmozdítsam.”

Lám nem azt mondja, mit bizonyos magyar politikusok, hogy akarkie legyen a föld, csak meglegyen fizetve az adó, ilyen felfogást a keresztény császár nem ismer, hanem azt akarja, hogy azoké maradjon a föld, akik azt századokon át szolgálták, azért vért ontottak; ezt nevezzük nemzeti agrárpolitikának.

S hogy megmutassa, mikép ő is érzi népével a mostani gazdasági baj-

kat, mint egyike a többieknek, részvétellel hozzászól: „Uraim, amit önök érznek, azt én is érzem, mert államunkban én vagyok a legnagyobb födbirtokos és jól tudom, hogy nehéz idöket élünk.” De ez még nem elég. A bajok elviselésére egy keresztény ember meggyőződésével türelemre és az isteni gondviselésbe való megnyugvásra is inti népét. „Tekintsük ezt a terhet, mely reánk nehezedik és az idöket, melyeket átélünk ama keresztény szempontból, melyben neveltünk és felnöttünk, Istenül ránk mert megpróbáltatásnak. Viseljük el esendben, keresztényi türelemmel.”

Ha egy császár így beszél népéhez, mit gondolunk, mily ragaszkodással viselkedhetik az ilyen nép császárához? Kivált ha tudja, hogy amit az mond, azt meg is teszi, végre is hajtja, amennyire a fejlődő viszonyok engedik.

Azután bizonyos mozgalommal szemben, mely a porosz nemek közt mezőgazdasági törekvései ellen felmerült, figyelemzeti a liberalisokat, hogy a királyságot Isten kegyelméből képviseli, azért oppozíciók királyuk ellen — lehetetlenek.

Majd végre hadat izen a szocialistáknak, hadat ama törekvesek ellen, „melyek állami és gazdasági életünk alapja ellen irányulnak.” Nyíltan, egy hatalmas császár tekintélyével felszólítja a nemzetet: „Fel a harcra a vallásért, az erkölcsért és rendért a felforgatás hívei ellenében!” „Igen, menjünk együtt a hareba. Elöre, Isten nevében; beestelen az, aki királyát eserben hagyja.”

Oly beszéd ez, olvasom, melyet a mai jogállamisták, kapitalisták és liberalisok nem értenek, mert ez egy mintegy a multnak méhéből feltámadó keresztény császár politikája, egészen más elvekkel, mint a milyenek most szeltében divatoznak. A mi kozmopolita politikus epigonjaink erre azt mondanak, hogy ez a felekezatiségnek a politikába való bevonása.

Hadd mondjak csak; mi a hatalmas német császárban és hódító agitációjában egy új idö hasadását szemléljük, azt az idöt, midön a keresztény elvek lesznek ismét irányadók a jogtudományban és a politikában, amire mi is lelkünk teljes erejével törekszünk hazánkban.

TÁRCA.

A Schafbergen.

(Utóemlék a szünidőből.)

Üdvözet a fellegeköl! — Ezt irtuk Huszár István urral, lapunk kiadóival, azon egész tucat levelező-lapra, melyet a Schafberg restaurációjából ismerőseinkhez menesztettünk. — Pokolból, nem a fellegeköl — mondá egy hitetlen Tamás, mire haza értem. Eppen úgy, mint az egyszéri drótos az altoldón. Azt kerdeztek tőle:

- Hogy htnak, Janonak?
- Neki, — volt az önzertes válasz.
- Hova való vagy?
- Onnan feltről.
- Honnan, mennyországból? — kerdek kötekedve.

— Pokolból! Trenesvármegyiből — igazítja helyre boszankodva a derek drótos. Hát igaz, nem voltunk akkor fellegekben, es ez volt a szerencsenk, hanem szép verőfényes napon: olyan delutan, hogy drága penzen sem lehetett volna egy foszlány felhöt vásárolni: de megis ott, hol a saskeselyi fészkel, hol máskor szelkergette felhök pihenek szürke köpárnakon, ott azon a csücsön, melyre ráillik a költő mondása: „a képezet sebes szárnyu sas s elfárad mégis, mire odaér.”

Julius 24-én menekültünk Ischl-ből a rekkenő hőség elől. Hová? — Akkor jutott eszembe, hogy megnyílt a Schafberg-hegyi pálya, az osztrák alpések legfényesebb panorámája, mely vetekedik a svajci Pilatussal, s azért osztrák Riginek is hívják.

A Schafberget eddig csak merész turisták, vakmerő hegyesúcs-hódítók maszták meg emberfeletti erővel s ma móta a kettős vaskögyö körülesavarta a Rigit, a Pilatust, a Wetterhornt, söt móta a Jungfrau szüzies, örökös elfátyolozott fejét is körülövezik vas-sín diademával, a Schafberg sem maradhatott hátra világhírű kollegái között.

Ischl-ből keskenyvágányu vasuton indulunk St.-Wolfgangba.

Kenyelmes berendezésű kocsik álltak rendelkezésünkre s a masinszta is meglehetősen hajtott, úgy hogy utitársam teljesen meg volt elégedve a keskenyvágányval s mar is egy sereg szemrehányást zúdított ream a keskenyvágány ellen irt tavali cik kemert. Csak akkor nyugodott meg nemkep, mikor felvilágosítottam, hogy ezt nem tervezték 20 ezer forinttal kilométerenként s aztan 38 ezerrel akarták építeni, mint a nyitrait.

A vasut buján zöldelő vetések, terjedelmes rétseköz közt közeledik a fenyegetőleg emelkedő Schafberg fele. Az utitársak, mind világbumizó turisták, mint a vadász az elejtendő szakmányt, valamennyien célbavesszik látésőveikkel a salzburgi alpések királyát, a Schafberget.

Vagy egy orai utazás után megálltunk a St.-Wolfgang-tó festői partján. Egy köfoglalatba korított smaragd ez, melynek csudés tükreben borzadva szemlelik bizarr alakjaikat a felelmetes sziklák. Hajonk esavarja a tó mélyeseg fenekeiről myriadnyi feher gyöngyöt kavart fel, melyek erősen bugyborekolva tüntek el ismet oda, a honnan jöttek: a semmiségre.

— Micsoda bámulatos kekes-zöld, ultramarin szinezés ez — mondám elragadtatva. — Nem ultramarin az, hanem „ujzöld”

— veté oda utitársam nagy szakertellemmel, mivel festeket és ezerszínü papirost is árul. — Istenem, hogy lehet az új zöld, mikor a világteremtésőtől fogva mindig ilyen zöld. — De erre nem tudott hamarjában kadenciát mondani.

Lassankint átlubikolunk a túlsó partra, hol egy 1000 éves közseg, St.-Wolfgang kuporodik a hegy lábánál. Svajci stílusban épült villái úgy neznek ki egytől-egyig, mintha valami lombfüreszszel volna diszítve verandájuk, egy fából készült pókhaló ez, melyben potrohos tőzserek, világtató angolok vonjak meg magukat a rekkenő hőségben.

A hegy lejtőjén, egy szédítő meredeken egy vizmosashoz hasonló árok sárgallik ki a zöld fenyvesből. Eleinte csakugyan vizmosásnak tartottam, hiszen a víz csak leszalad rajta, de utitársam csakhamar más nézetre vitt, fölfedezven, hogy az nem vizárok, hanem vasut. Csak most kezdí sejtetni az ember az építkezés vakmerőseget, örültséggel határos merészseget, midön tekintettel felkuszák a szédítő meredekre. Hiszen hogy a víz lefut rajta, söt meg a mozdony is leszaladna azt értem, de hogy mint képes ily rövid futás után felkapaszkodni a teltegeket hasagató szirtre, azt laikus szemlelő egyáltalán keptelen felgögni. Hiszen mentem en már a svábhegyi, a kahlenbergi, az eisenerzi fogaskerekű vasutakon, de ez mind csak gyermekjáték ahhoz képest.

A hajo kiürül s a turisták megröhanjak a vonat egyetlen kocsiját. A mozdony egészen elüt a mi szabályos, külső csínre is takaros mozdonyainktól. Hátsó része csak nem háromszor oly magas, mint eleje, kanzája is egészen ferden áll a lathatarra. Azert, mondjak, hogy a legmeredekebb lejtön is, a kázán viztartalma vízszintes legyen

lötengelyével. Ugy néz ki, mint egy fekete, óriási kanguru, csakhogy nem szokással, de vaskarmaival a fogas sínekbe kapva jut fel a szédítő magasba. Elhelyezkedünk a kocsiba, melyben csak egy osztály vagyon, azt sem tudjuk I-ső-e vagy III. A kik itt együtt utaznak, mindnyájan egyenlő gallyerök, egyenlő természet-rajongók és mindnyájan egyenlően vakmerők.

Az igaz, hogy meg is fizettetik magoknak az utazást, mert míg az osztrák vasutakon atlag egy krajcárt fizetnek kilométerenkint a III. osztályban, addig a fogaskerekű vasut ennek csaknem — száz-szorosába, vagyis egy frtba kerül, mert az 5-8 kilométernyi vasutert 5 frt 60 krajcárt fizettünk Ischlból. De ki nem fizetné meg szivesen e magas díjt, midön kenyelmesen kocsiban ülve, alpsi bot és vasszeges cipő nélkül kerülhet tel ötnegyed óra alatt a sasok magányos régiójába, a Schafbergre, anélkül, hogy az alpsi vezetők dromedárjaira volna szükség. Nem kerül semmibe, csak öt pengőbe, meg egy kis bátorságba, mely utközben minden turistának a lábába száll.

Az igaz, hogy a közbiztonsági elővigyázat a lehető legmesszebbre megy. A mozdony nincsen összekötve a waggonnal, hanem partnak csak egyszerűen tolja maga előtt, lefele pedig visszatartja sebes rőptében, de egybekapcsolva nincsenek. Ez azért van, ha netán a gép megtagadná a szolgáltatást és levágtatna a szédítő lejtőn, hogy ne rántsa le magával a kocsit, mely úgy van felszerelve, hogy ilyenkor önmagától megáll. Magán a mozdonyon pedig három biztosító fék van, melyek közül egy is elég a locomotiv feltartoztatására, ha a másik kettő megtagadná a szolgáltatást. Ugy hogy feltetlenül ki van zárva bármily szerencsétlenség; s

Közigazgatási bizottság.

Nyitrai megye közigazgatási bizottsága folyó hó 11-én ülést tartott, melynek aug. hóra vonatkozó jelentéseiből kiemeltük a következőket: *Közegetszésgy.* Dr. Thuróczy Károly m. főorvos jelenti, hogy aug. hóban 1000 lakosra a megyében 36 születés és 24 halálozás esik. A gyermekhalandóság az összes halálozásoknak 59%-át teszi ki. A ragályos betegségek közül (26 esetben) és a difteritisz (74 eset) érdemelnek kiválóbb említést; trachomas beteg a számbokrétai járásban volt 207, kétfelét több, a privigyei járásban pedig 1854, tehát 35-tel kevesebb, mint jul. hóban. A kórházakba aug. hóban felvettettek megyei kórházba 116, a nagytapolcsányiba 53, a szakolcai irgalmasok kórházba 7, a nyitrai sz. Vince szűzeknél 6, a nyitrai fogház betegápolójára 2 és a privigyei járványkórházba 3. Együtt jelenti a főorvos, hogy az aug. hóban jelentkezett koleragyanus esetet a bakteriológus intézetben nem minősítették kolerának.

A tanfelügyelő jelentéséből kiemeltük a következőket: Az 1893/4. tanévben Nyitrai megyében összesen 28,267 óvodaköteles gyermek volt; ezek közül állandó gondozás alatt 23,410, családi gondozás hiányában volt 4857 gyermek. A vármegyében volt összesen 83 óvoda és pedig 80 községben. Rendes kisdóvoda volt 42, állandó menedékház, 2, nyári menedékház 39. Jelleg szerint: állami 14, községi 43, alapítványi, egyesületi 12; kath. 8, magánjellegű 5. Ezekbe járt 5398 óvodaköteles és pedig 2449 fű, 2859 leány. A 86 óvó közül 54 képesített, 32 nem képesített; köztük 9 férfi, 77 nő; világi 75, sz. Vince-testvér 10; magyarul tudott 82, nem tudott 4. Az óvointézetek bevétele volt 31,217 frt. Minthogy a múlt évben csak 44 óvoda volt a megye területén, az ideán, tehát egy év lefolyása alatt 39 óvodával szaporodott, a mi felette örövendes jelenség.

A tanfelügyelő aligha csalódik, midőn a közegetszésgy. jelentésben feltüntetett nagy gyermekhalandóságot részben annak is tulajdonítja, hogy a gyermekek nem járnak óvodába, tehát kellő gondozás hiányában vannak, 28,267 közül 22,959 nem jár óvodába. Az óvodák jövedelme állott 3509 óvodai díjakból, 9963 állami segélyből 5546 frt egyélti hozzájárulásból s a többi különféle hozzájárulásból. A tanfelügyelő melegen kéri a nyári gyermekmenhelyek védelmére s kéri a közigazg. bizottságot, hogy hasson oda, hogy mindenütt ily nyári mulatóhelyek létesítsenek a község által fedezendő 3% pótdórból, ha pedig ez nem elegendő, kerjenek a miniszteriumtól segélyt. Sajnálattal említi, hogy a nyári gyermekmenhelyek azért nincsenek meg a kellő magaslapon, mert hiányoznak az arra alkalmas dajkák. Így a tanfelügyelő által hirdettet dajka tanfolyamra összesen 6 nő jelentkezett, holott legalább is 100-ra volna szükség s nem óvoda, ha a tanfelügyelő megszorult, a tanítók nejeit, leányait, sőt neha a tanítókat is kenyszerült alkalmazni — dajkáknak. Az állandó menedékházak vezetésére 6 havi tanfolyam volt berendezve és pedig Szakolcán 4 s Nagy-Tapolcsányban 12 hallgatóval. Állandó menedékház lesz jövőre még 6 községben és pedig Farkasd, Negyed, Moconok, Nagy-Kér, Brezova és Verbón. Végül a tanfelügyelő jelenti a többi közt, hogy Halasz István pozsonyi lakos engedélyt nyert, miszerint Nyitrai hűlyek és gyenge elmélyek számára magánintézetet nyithasson.

felteve, hogy e három készülék mind egyszerre felmondaná a szolgálatot, akkor is csak a mozdony futna le a melségre, míg a személykocsi, melyhez, mint említettük, a mozdony kapcsolva nincsen, önteköző folytán lebegne a hegy lejtőjén.

Mikor ezt nekem nagy ékesszólással magyarázták, eszembe jutott egyik kormoci kirándulásom, midőn többed magammal egy aceldrotkotelen lebecsátkoztam a 237 meter mély aknába. Oszintén megvallva, az sem ment minden trema nélkül. Feljövet meginterpelláltam a bányamesterköt, vajjon feltétlenül biztos-e itt a személyszállítás a — másvilágra. Vajjon nem történnek-e szerencsétlenség, ha az acélkötél elszakadna. A mesterök megnyugtattak, hogy ha a kötélet elszakadna is, a szelence, melyben a 7-8 ember ül, oldalán alkalmazott csipetűvel azonnal bekapaszkodik az akna belső oldalába. És csakugyan megpróbálta. Hirtelen meglazította a kötelet és a nagy fadohoz bámulatosan belesimpeszkedett a falba; még sem moccant. Azután midőn teljesen kielegitve voltam a biztonságról, hozzátette: — De azért még sem szeretnék benne ülni, mikor a kötélet elszakad!

Aztán titokban keresztet vetünk magunkra, csak úgy lopva, hogy az Úr Isten is tudomásul vegye s az emberek se vegyek észre s megkezdődik a hegymászás. A pályá lejtője 250 per mille, vagyis minden 4 méternyi hosszúságban 1 méter emelkedik. Ez magában veve talán nem látszik oly meredeknek négy méterre, de ha csak egy 100—200 metert áttekintesz, akkor látod, hogy ez nem is vasút, hanem vastalpfával, acélsínjeivel nem egyéb, mint a hegy oldalához támasztott óriási vaslajtortja, melyen gondosan fokról-fokra, nagyobb izgalommal emelkedünk felfele.

Az adóhivatal jelentése. A megye területén befolyt augusztus hónapban következő adókból:

	1893	1894
Borfogyasztási adó	10,279 frt	12,352 frt
Hus	5,736 "	4,949 "
Cukor	4,681 "	5,559 "
Sörtermelési	382 "	474 "
Szeszadó	59,988 "	59,958 "
Cukortermelési adó	47,637 "	55,958 "
Jogilletkek jövedelkei	32,080 "	31,207 "
Bélyeg	108 "	93 "
Dohány eladás jöved.	87,533 "	96,239 "
Díjjövedéki adó	894 "	476 "
Sójövedéki	19,304 "	13,251 "
Italmérségi	32,434 "	33,319 "

Osszesen 308,876 frt 327,383 frt

Egyenes adók a megyében hatralekban maradt a múlt évről 403,552, ez év aug. hava 31-eig hozzájárult le nem törlesztett adótarozás 1,647,036 frt vagyis összesen 2,050,585 frt, ebből leiratott, mint behajthatlan 28,873 frt. Befizettetett 1,071,181 frt, maradt adóhatralek aug. hónap végével 948,534 frt.

Hadtelenség díj előírva volt 49,473 frt, ebből lefizettetett jan.—aug. havakban 7,593 frt, maradt tartozás 35,143 frt.

Gyámügyek. Gyámügy alatt állott 1894. aug. 31. összesen 20,781 egyén, gondnokság alatt 430. Term. és törv. gyám volt 6,729, kirendelt gyám 569, kirendelt gondnok 399. A vármegyey gyámpenztárban volt kespénz 4,219 frt, kötvényekben 326,493 frt, értékpapirokban és betétkönyvekben 636,256 frt, drágaságok- és ékszerekben 2,291 frt. Gyámügy alól felszabadult aug. hóban 170 egyén, gondnokság alól 1.

A kir. ügyész jelentése: A nyitrai kir. tszkek fogházában aug. 31-en letartóztatva volt összesen 107 egyén, köztük 82 férfi, 25 nő, 3 hónapot túlhaladó vizsgálati fogságban volt 12 egyén. Aug. hóban a rabmunkálkodás 1184 munkanap után az államnak 25 frt 58 krt, a munkásoknak 36 frt 46 krt jövedelmezett. A járásbírósgoknál levő fogházakban aug. hóban letartóztatva: Szakolcán fogházra itelve 4 férfi, vizsgálat alatt 1 fi, 1 nő; Vág-Sellyen fogházra itelve 1 fi, 1 nő, N.-Tapolcsányban fogházra itelve 2 fi, vizsgálat alatt 1 fi, 1 nő; Privigyei fogházra itelve 1, elzaratásra 1, vizsg. fogságban 3 fi, 1 nő; Vág-Ujhelyen fogházra itelve 1 férfi. A szenici járásbírósgtól nem érkezett be kimutatás. Az ersekújvári, galgóczi és miavai járásokban az egész aug. hónapban egyetlen egy letartóztatás sem volt. Dícséretesen kell kiemelni, hogy az ersekújvári és a miavai járásokban a múlt július hóban sem volt letartóztatás, míg a szakolcaiban ugy most, mint a július hóban a legtöbb letartóztatás fordult elő.

Levelezés.

Kiszueca-Völgye, 1894. szept. 5.

Tisztelt szerkesztő úr!

A ki szemtanuja a kormány közegei lázas tevékenységnek, mely hazánkban az eldorádó boldogság megteremtését előzoza és futtanja a minduntalan hallható hangzatos phrázisoknak, melyek szerint talpköve eme boldogságnak a polgári párosodás, az meltokepen elesodálkodik sokhelyütt még folyton létező olyan közigazgatáson, melyre a „kamesatkaik” epitheton meg megtiszteltetés számba megy.

Igen renyhe adminisztrációról, hogy csak egyet említsék, tanuságot tesz a következő eset is: Turzovka (Trencsén megye)

A schafbergi pályánál nincs meredekebb fogaskerekű vasút a világon. Egy kezemen levő kimutatás 20 legnevezetesebb fogaskerekű vasutat mutat be, de meredek lejtőre csak 3 közelíti meg a schafbergit s ez a Manitou-Pike's Peak Colorado államban Észak-Amerikában, a Rothern Svájceban és a Mont Salève villamos vasútja Szavojaiban, ezeknek emelkedése is szinten 250 per mille, tehát felül nem mulja egy sem.

Néhány perc múlva kibontakozunk a fenyvesből s magunk alatt látjuk a st.-wolf-gangi tavat, egész pittoreszk pompájában. Hozzájárul az az erdekes esáladás, hogy nem mi emelkedünk, hanem a tö sülyed, mintha egy szökőkút medencéjéből teszapolnak a vizet, felszine mindig alább és alább száll.

A tö sülyedével annál magasabbra emelkednek a szemközti levő kőörisok; minél több e-szes emeli fel fejt, melyek eddig láthatatlanok voltak a szemlélő előtt. A mozdony nyög, puffog, nyó-zörög kinjában, miálattnagy megerőltetésbe kerül fölfelé tolni a 30 turistát. Fájdalmas nyugesebél, melylyel a holt gózt kibocsátja, úgy le lehet olvasni, hol kezdődik a meredek, hol kezdődik a tulajdonképenített hegymászás; nem kell oda libella, nem kell oda lejtőmérő.

A hegy tövében elterülő faluk kiesi tájdecorációjá törpülnek, a fenyőszalak apró rezedáknak a szikla kopár lejtőjén, új és új hegyes-uesok merülnek fel a láthatáron, esilogo hósapkájukkal büszkelkednek a felleg-telen egbe.

Nyaktörő viaduktokon, szédítő melységű vízfolyásokon keresztül viszi az embert a szabályosan köbhögő vonat; csak midőn egyhangú, tómpa jajveszékelese hevesebb, indulatosabb lesz, akkor vesszük észre,

községben Koresek Fülöp három év előtt batyjának Jakabnak eladta vagyona nagy részét. A vevő mindent megtett, hogy a megvett ingatlan a zsolnai tjkben nevére minel előbb bekebeleztessek. Előre lefizette tehát a helybeli körjegyzőnek a munkadíjat és napról-napra várta, a hivatalos értesítést, hogy az ügy nyert-e már elintezést. Elmúlt azota teljes három év, de az értesítés még folyton kesik. Erre az érdekelte fel beallit a körjegyzőhöz, hogy a nagy keseről magát informáltassa, de nagyot bámul, midőn a körjegyző szájából kénytelen hallani, hogy az iratok még itt vannak az irodában. Erre a körjegyző mulasztását palástolandó kliensének azt mondta, hogy az ügy befejezéséhez szükséges volt keresztanyja „születési bizonyítványa”, melynek beszerzése céljából őt az ottani lelkészhez utasította — pedig keresztanyjának oly köze a bekebelezendő birtokhoz, mint a milyen köze van az „enyem”-nek a „tied”-hez. — A nép szavát szíven hordozó lelkész, a ki nem a divatos pax, hanem a jog, méltányosság és igazság szolgálatában áll, amint ez ügyről több tanu jelenlétében értesült, nem esekely mérvű rosszallásának adott kifejezést és egy a nagy mulasztást, mint a fölösleges költséget okozó eljárást méltó üzenet-átküldéssel komolyan kárhóztatta és pedig annál több joggal, mert nem mindig halás kreaturája maga a körjegyző úr is.

Persze, képviselőválasztásoknál kortekedésekre is egybél ilyenem időpazarlásra a hivatalos közegek nagyobb részének elég ideje van, de ilyen ügyet rendbe hozni, hol az eladó az eladott vagyon után három évig még folyton kénytelen fizetni adót, arra sokan már nem érnek rá. Bizza meg őket az igazságügy miniszter úr még az anyakönyvek vezetésével is, hiszen közöttük sokan megbízhatók, miként ezt a „Magyar Állam” ilyenem állandó rovata bizonyítja és az adminisztrációban szinten igen sokan fontosak, miként ezt a jelen eset is igazolja!

Fülsám.

Ersekújvár, 1894. szept. 12.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Az új tanév a jó Isten kegyelméből szerencsésen véve kezdetet a folyó évi szeptember hó 4-iken megtartott „Veni Sancte”-val. A gimnáziumban megnyílt az V-ik osztály 21 tanulóval, az elemi leányiskolák pedig társat kaptak az új róm. kath. polgári leányiskola I. és II. osztályával, melyekbe eddig 28-an iratkoztak be. A negy osztályúva bővítőedő róm. kath. polg. leányiskola a Flenger Mihály-fele alap tőkejéből fog fenntartatni, mely a helybeli takarekpenztárnak 1000 frtyai alapítványával mintegy 12000 frtot tesz ki; a hiányzó pótolandja a tandíj, mely osztályonként 20 frtban lett véglegesen megállapítva. A gimnázium ellenben a város közpénztárában leli fedezetet, a mennyiben t. i. a régi jó időkől származó alapítvány nem lenne elegendő, az állam penztára igénybe vetetni nem fog, mert Ersekújvár erre nem is szorul rea. Ersekújvár önérejeléből építette szept. új hidját, honvéd lakanyagát, közadakozásból emelteti fel rövid idő alatt kórházát, önérejeléből tartotta fel 50 év óta algimnáziumat s a Simor-intézetet kívül, mely negy leányosztályt foglal magában, minden iskoláját; a ki ennyit megtett saját embersegeből, megteheti azt is, a mi még hiányzik, csak akarnia kell.

Az ideán meg egy siketnema füeskat is birtunk a vaci intézetbe küldení, kinek élelmészére egy alapítvány kamataiból 80 frtot fizet évenként a róm. kath. iskolások,

hogy most nem gördül, nem siklik hanem valóságos kuszik, kapaszkodik vaskarmaival a szikla oldalán. A mint emelkedünk, egyre hallgatagabb lesz a közönség a kocsiában, elnémul minden, csak a mozdony fájdalmas nyozörgése hallható. Az a tudat, hogy a mozdony fekézője megtagadja a szolgálatot, hogy innen lefordulunk, néhány percre harra kel az utas kebelében a látvány fenségenek benyomásával. Utitársam esáladjára gondol, szeméből látszik, hogy banja az oklatan lépést és talán valamennyien titokban arra gondolunk, hogy nem jobb lett volna-e lent maradni. Csak most láttam, mily könnyű annak, a kit esáladja nem bilincsel az elethez, nem fűz a földhöz, annak könnyű, az egész nyugodt lelkiismerettel — szegheti nyakat.

De e kedélyharc csak rövid ideig tart; azok a pereről-perere jobban sülyedő tavak, mosolygó retek, fehérlo falvak, esilamlo, melysége zuhatagok, sötétzöldre árnyékolt fenyvesek, vakító fenyben esilogo hőmezök szemkapráztató látványa elkábítja az embert, a természet leirhatatlan nagyszerűsége megrészeíti az utast, a fej szédül, valami kifejezhetlen vad kéj, bizonyos lelki elragadtatásnak zabolatlan gyönyöre megöli a szamitó eszt. Mint haborbánban a süvöltő agyugolyok, robbanó minak között dudálkialtással vezgyített paroxizmussal halad a csapat; úgy itt is feledjük a veszelyt, feledjük a tengelytörés lehetőségét és átengedjük magunkat a puffogó mozdony rettentő muzikájának a páratlan látvány bódító mámorának.

Ötnegyed órai ut után több alaguton keresztül feleértük az európai hírv eszusra. A hegy nem magasságával tünik fel, hiszen a Dachstein, a Gross-Wenediger jóval felülmulják; mert a Schafberg csak 1700 mé-

a hiányzó 20 frtot pedig Pivár Ignác k. r. aldozópap, a siketnema vaci intézetének igazgatója pótolandja azon fillérekéből, melyeket közadakozás útján gyűjtöget. Derek város, előre!

Trencsén-Teplie, 1894. szept. 13.

Tisztelt szerkesztő úr!

E napokban jutott kezembe a „Fővárosi Lapok” egyik utóbbi száma, melyben bizonyos Concha Károlytól a trencsén-teplieci községi fiúiskoláról oly közlemény látott napvilágot, melyet az igazság érdekében lehetetlen szó nélkül hagynom; mivel az nemcsak teljesen alaptalan, egyenesen rágalmaszás. Az illető cikkező — miután az állami leányiskolát a magyar szó apolásának szerey, de a templom fenségeig hatoló iskolának nevezte — a községi fiúiskoláról a többi között ezeket írja:

„Ha tót fiúhoz intézesz magyar szót; bamban rád bámul; bukfenecet vetni, krajcárkat kérni tud, de magyar nyelven felelni meg nem tanítják. Róma, vagy Szentpétervár esik-e az állami leány- és az egyházi községi iskola köze, melyek pedig alig száz lépésnyire vannak egymástól, ne firtassuk; de úgy emléksznük, hogy a megyés püspök, akit ez a dolog főképen illetne, nem tartozik az állam hatalmát példázó magyarságtitkos ellenségei köze. Az állam gyakorolja már az egyedül célvezető nemzetiségi politikát; a szenge, fokegony leánygyermekkei szívébe ültetetti nemzetfentartó eszközeinek hervadhatatlan virágait, a magyar nyelvet. Bende püspök, az iszeretes jó magyar hazafi, a fiúiskolában folytattassa e közhasznu kertészkedést.”

No, bocsásson meg tisztelt uram, de ez oly alaptalan vád, melyet csak vagy a körülmenyek teljes ismeretlensége avagy rosszakarát szülhet! Közel két éve működöm ezen községi fiúiskolában, mint hitelemző és így elég alkalmam volt személyes meggyőződést szereznem azon — a mi felvidékünkön ritka eredménnyel, — melyet ezen tisztán tótajku község fiúiskolája az ő derek tanítójának Schuchter Károlynak vezetése alatt különösen a magyarsodás terén előmutatott. Nem építék légvárat; hanem alitason igazságot nyomas ervekkel is képes vagyok bebizonyítani.

Ez év május hó 16-án ezen — Concha ur által megválasztott — fiúiskolát melet. Bende Imre püspök ur személyesen tisztelte meg nagyrabcsült látogatásával, az egyházmegyei főtanfelügyelő Mihálik József kíséretében. Es ő méltosága, akit Concha ur is „ismeretes jó hazafinak” kénytelen elismerni, teljes melegegedéssel fejezte ki a magyar nyelvben tapasztalt előmenetel felett; és a látogató-könyvbé nevet — a főtanfelügyelővel együtt — a következő elismerő sorokkal örökítette meg: „Nemesak kiváló, de teljes elismerésem jeleül.”

Hasonló melegegedést nyilvánította a magyarsodás terén tapasztaltak felett Plachy Bertalan kir. tanfelügyelő, aki Trencsénvármegye ez évi június havi közgyűlésén a trencsén-teplieci leány- és fiúiskolát egyaránt kiváló elismerésével tüntette ki. Végre még egy és talán legerősebb érvet hozok fel — azon hítelek okmány-másolatát, melyben nem kisebb egyén, mint Kubicza Pál, Trencsénvármegye volt főispánjának saját kezzealírása diszeleg. „A kir. tanfelügyelő június havi jelentése folytán; a teplieci közs. fiúiskola tanítója Schuchter Károly a kir. segédtanfelügyelő jelenlétében megegytett f. 1886/7. évi zárvizsga alkalmával epp úgy, mint a múlt években kiváló szorgalmat és szép sikert tanusítván, a közig. bi-

ter (5230'), tehát háromszor olyan nagy mint a Zobor: de azon páratlan panorámájánál fogva, mely tetejéről feltáru, örökké celpontja lesz a Salzkammergutba özőlő utasoknak. A természet e kis országbán aránylag esekely területen, pazarul egymásra halmozta szépségeinek egész kincs-tárat s ezek kellő közegebe állította a Schafberget, hogy az ember annak esücsarol e szépségeket ne egyenkint, ne fáradságos utazással, hanem egyszerre valamennyit lássa izgató feledhetlen pompájában. Az Isten mutatni akarta, hogy milyen nagyszerű az ő műveiben és természeti kincsesházának kellő közepeben megteremtette a Schafberget tájekoztató magaslátul az emberi teremtményeknek. Az Isten nagyszerű az ő műveiben és megsemmisülve borulunk le fensége előtt itt a magasban, az ezek közeleiben!

A hegy tetejéről nem kevesebb mint 14 tavat láthatni; köztük közvetlen közelben az Abersee, az Attersee, a Mondsee, a gmundeni tó egész nagyságukban, egyes részletek a Fuschl Waller, Trummer és a hallstadi s egyéb tavakból. Előtünk merede a Ziemitz, a Hoffengebirge, a gasteini Taueru hegység, a Fodtesgebirge, a Steiernes Meer, ezer meg ezer esues a tiszta levegőben, egyik a másik hátára agaskodik, hogy valamennyit láthassák a turisták. A Schafberg füvei benőtt lejtőjén a turisták által kitaposott fehérlo gyalogut vezet, mely azöld mezőben úgy tünik fel, mint a gondosan fésült parasztleány feje a haj valaszték. Mióta a mozdony lejár, azt sem fogják taposni tovább, azt is befogja lejni a fű és az alpesi moha, hogy nyoma vesz.

A hegy tetején hosszukás bóbítat képez a régi vendéglő, mely a turistáknak menedékhelyül szolgált, s manapság a vas-

zottság őt az illavai járás főszolgabírája utján elismerő dicséretéről értesíteni rendeli. Kelt stb.

Ehhez nem kell kommentár! Ime, tisztelt Concha Károly uram ilyen dicséret nyilatkozatokkal büszkélkedik az ön által meghurcolt trencseni-telepi községi fiúiskola és annak derek tanítója.

Ezzel szemben az ön pusztán állításokon alapuló vádjai egy igentelen nullava törpülnek, melyekkel karba vészt munkát volt a „Fővárosi Lapok” olvasóközönsége rosszhiszeműleg felvezetve. Nagyon szép ugyan öntől, hogy törődik a mi iskolágyunkkal; azonban mielőtt azzal foglalkoznék, sziveskedjék magát oly illetékes egyének által tájékoztatni, akik nem fogják önt azon hamis utra terelni, melyen jelenleg haladott.

Tóth Kálmán,
hitelemző.

Helyi hírek.

Bende Imre, nyitrai püspök f. hó 13-án trencseny megyei bérmautójáról visszaérkezett Nyitrára. Ő méltósága, mint sajnálattal értesülünk, csaknem baleset áldozatává lett volna Moynth trencseny megyei közeg határában. Egy magas lejtőn kocsija felfordult, de a főpásztor idejekorán meg kiugorhatott belőle, csak a huszár szenvedett némi jelentéktelen horzsolást. Ha ekkor nem a plebánus könnyű brieskáját, hanem saját zárt kocsiját használja, mint rendszeren, könnyen baja eshetett volna. Látszik, hogy a Gondviselés keze örökös felette.

Hirn Lajos helybeli polg. iskolai igazgató rendes tanár névezetett ki a pécsi főreáliskolához. Hirn Lajos elénk tevékenységének számos jelet adta a nyitrai tanügy terén. Megalapította nálunk a polg. fiú és leányiskolát, majd később hozzácsatolta a kereskedelmi iskolát, s tanodájában csaknem 300 növendék nyert oktatást. Elismeréssel kell adoznunk a távozó tanfőnöknek, hogy nemcsak szakmájában, hanem a humanitás terén is kiváló érdemeket szerzett. Magunk is több szegény tanuló ismerünk, kik ingyen oktatásban részesültek iskolájában, dacára annak, hogy a tandíj kezezte kenyerét. A távozó tanárt polgártársainak általános rokonszenvé kíséri.

Eljegyzés. *Herceznő János,* takarékpénztári tisztviselő, a nyitrai kath. kör igen buzgó és tevékeny tagja, f. hó 9-én jegyet váltott aranyosi, teleki és kislaludi *Aranyossy Irma* urhölgygel, Aranyossy József es. es. k. csernovitzi tabori lelkész, városunk szülőföldének kedves nővérel.

Városi közgyűlés. F. hó 12-én Nyitra városi képviselőtestülete r. ülést tartott, melynek elején Mérey Lajos orsz. gy. képvis. interpellálta a polgármestert, mi az oka annak, hogy Csacsó István felfüggesztett városi pénztárnok fegyelmi ügye, még mindig nincsen elintézve. A polgármester oda nyilatkozik, hogy Arpássy Imre és Merkader Ede urak, kik a számadások átvizsgálásával megbízva voltak, mai napig sem terjesztették be a számadási jegyzőkönyvet, ismételt sürgetésére dacára sem s így nem volt azon helyzetben, hogy a fegyelmi vizsgálatot meg kezdhesse volna. Felolvastatik a püspök leirata, melyben értesíti a városi képviselőtestületet, hogy a 7836 frtnyi hiányt, mely az iskolaépítésnél felmerült, a főpásztor sajátjából fedezni fogja és évenként 1500 frttal hozzájárul az iskola fenntartásához bizonyos feltételek alatt. (Melyek azok? Szerk.) A képviselőtestület nagy lelkesedéssel tudomásul veszi a püspök levelét és Mérey Lajos indítványára uton utazók itt szokták összeszedni a bator-ságukat, amit még ki nem izzadtak az uton. A vendéglő mellett a legmagasabb csúcsra egy hatalmas automat távesső áll az utasok rendelkezésére. Egy hatost kell bedobni s a távesső kinyílik s tartja eléd az Über-gossene Alpe beláthatlan jeg- és hómezőt, csaknem oly közelben, hogy a kezddel elérhető, pedig legalább 100 kilométer választ el tőle, meg a turisták lábnyomait is kiveheti az ember a hóban. Meg egy pillantást vetek a Dachstein cikk-cakk koronájára, melyen gyémántkővek gyanant ragyognak a távoli jégmezők, aztán egyszerre nem látok a távessőn semmit. Elhomályosul, hiába próbálom visszaemelni a lecsúszott lencsét. Egy jartasabb utitárs aztán figyelmeztetett, hogy csak úgy nyílik meg ismét, ha újra beledobok 10 krajcárt. Mégis huncut a nemet!

A vendéglőben postahivatal és táviráda van; bizonyára Europa egyik legmagasabb postahelyisége. A vendégek azonnal irodává alakítják azt az ettermet s mindenki néhány üdözőlő sort kormól távoli ismerőseinek, a levelező lapra aztán ranyomjak a ritka postabélyegzőt: „Schafbergspitze.” — Az elelmi cikkek megtelelő dragak, egy kis pohár sör 20 kr., a zsemle 3 kr., egy palack francia pezsgő 8 frt. Huszár István utitársam, annyira el volt ragadtatva a kilátástól, hogy erőnek-erejével belem akart diktálni egy pezsgőt. — Kar volna a pénzért, mondám, ki tudja, vajjon ep koponyával jutunk le vissza a melyesegbe. Majd ha lerünk. Valótlanoságot mondanék, ha eltagadnam, hogy mai napig is tartozik vele!

küldöttséget meneszt ő méltóságához az adományt megköszönni. — Targyalatott továbbá a felállítandó felsőbb polgári leányiskola ügye s az építészeti bizottság utasított, hogy szemeljen ki erre a városban alkalmas helyet s állapítsa meg a tervet; egyúttal figyelmeztette a bizottság, hogy Lakner Ferenc gyürki-utcai 9. sz. a. házat („Hungaria”) e célra 14000 frttal átengedni hajlandó. — A születésnap díjazására vonatkozó új szabályrendelet f. év október 1-re életbe lépni rendeltetik. — Farkas Kálmán kir. főmérnök megbízta, hogy a városi vízvezetékre vonatkozó tervet és a költségvetést elkészítse. — A gyűlés hozzájárul Szentos város azon javaslatához, hogy a József főherceg 25 főparancsnoki jubileumára Budapestén magyar tannyelvű tisztia kadémia állítsanak. A közgyűlés kimondja, hogy miután a keskenyágányú vasut engedélyesei az érsekújvár-zsolnai vonalat eljuttették és a kitűzött határidő alatt a törzsrésztvényeket beszerezni nem tudták, a város nem tartja magát többé lekötözöttnek a 200000 frtnyi törzsrésztvényt továbbra is fentartani. — Az Auspitz-Fekete-eg azon kerelmét, hogy a város 100000 frtnyi törzsrésztvényt jegyezzen a Léva-holicsi vasútra, addig mellőzik, míg a vármegye maga is nem nyilatkozik. Kimondatott továbbá, hogy a surány-komáromi és a belic-privigyei építendő vonalakat a város anyagilag nem támogatja. A városi pótepitkezések közül csak a tűzoltók helyiségei fog feleltetni és Lyka János építész megbízta a terv ilyen tén való megvalósításával. — A helybeli főgimnázium I. párhuzamos osztályából a városnak 440 frt 11 kr. feleslege maradt, mely Horváth Sándor igazgatótól továbbra is nyilvántartandó. — A nyitrai gyümölcs-vásár és loverseny támogatására 200 forint lón megszavazva. — Vegül a kórházi biztos címén a főkapitányknak 100 frtnyi tiszteletdíj lett megszavazva.

Gróf Károlyi Sándor v. b. t. t. ő excellenciája taviratilag tudatta a nyitrai megyei gazdasági egyesülettel, hogy a f. hó 22-én d. e. 10 órakor Nyitrán a vármegye-ház nagytermében megtartja előadását a községi hitelszövetkezetekről. Tudatja egyúttal, hogy vele együtt jönnek Hajos József, Bernáth István és György Endre kiváló közgazdasági írók, kiknek, különösen a jelen válságos gazdasági viszonyok közt nagyfontosságú előadásai elé főleszigazott érdeklődéssel tekinthetünk. Gróf Károlyi Sándor ő excellenciájának, a szövetkezeti eszme lelkes zászlóvivőjének és kitünő társainak itteni működése bizonyára jótékony hatással leend vármegyénk gazdasági életére, sőt előre tudjuk, hogy kedvező fordulat fog e terén az ő tanácsok nyomán bekövetkezni. A nyitrai megyei gazdasági egyesület meghívja ezen kiváló férfiak meghallgatásához mindazokat, kik barátjai a nehéz viszonyok súlyát leginkább érző szegény embereknek s szívesen hordják azok gazdasági és erkölcsi előmenetelét. Jöjjenek mindannyian Nyitrára, kiknek a hitelszövetkezetek alakításánál társadalmi állásukból kifolyólag kötelességei vannak. A lelkész, jegyző és tanító urak ne csak maguk jöjjenek be, hanem hozzak magukkal a közeg értelmes földmivelőit, hogy ezek közvetlenül hallgathassák a javukért fáradozó apostolok tanácsait. A tanácskozás után d. u. 1 órakor a vendégek tiszteletére a „Szarvas” szálló dísztermében bankett rendeztetik, melyre jelenkezni lehet a f. hó 18-ig a nyitrai. gazd. egyesület titkáranál Nyitrán. Egy teríték ára 3 frt.

Adományok a nyitrai loversenyre. Huszár István 5 frt, Fellner Jakab 2 frt, Engel József 1 db es. es. kir. arany, Rohoi Herber Lipót 1 db es. es. kir. arany, Ronchetti József 3 frt, Sándor Pál 3 frt, Toifel József 10 frt, lovag Leonhardi Curt 10 frt, Kramer Adolf 5 frt, Szabó es. Belak 2 frt, Könyg Lipót 1 frt.

A Fmke 1893-4. évi működéséről szóló jelentés, melyet az előzők a f. évi okt. 2-án Nyitrán tartandó közgyűlésre elterjeszt, kimerítő képet nyújt kultúrügyünk jelen állapotáról. Mind az eddigi intézkedések, mind pedig a közgyűlés elé terjesztendő tervezet az egyesület jövőendőit illetőleg azt a jól eső benyomást gyakorolják az olvasóra, hogy a Fmke központi vezetősége hivatása magaslatán áll, egész odaadással szolgálja a rabizott ügyet. Nem aluszékony, hanem lelkes es munkas. Természetes, hogy ily körülmények között az egyesület életében haladás konstatalható. Az ebben a közszellem felkeltésére napirt is adnak ki, vidéki közönyöktárak letelesen taradoznak. Tenyleg 35 övöt — a nyelvtan-tesztés ezen teretén alkalmas eszközet — tart fenn az egyesület, majd pedig a nyári menedékházak ügyét is kezebe akarja venni. 3 nepiskolát segített el 49 tanított jutalomban részesített. A rom. kath. vallású gyermekek között 2000 drb magyar imad-ságos könyvet osztott szét, mintegy így akarva bennök leteremtani a magyar nyelv ismeretét, melyet iskolában szereztek. Jel-lemező azonban e pontnál a jelentés megjegyzése: „protestáns iskolában enekes könyveket azért nem osztottunk ki, mert olyanokat senki sem kért”. Az egyesület a szí-nészetet is területen hathatosan támogatta. Tagjainak száma 6201. Szóval meg kell adni, hogy csekély eszközei mellett az egyesület a magyar szelleműt áthatott, magyar nyel-ven terjesztett közművelődés ügyet dereka-san szolgálja, ami hogy jövőre még fokozot-

tabban fog történni, arra kezes a központi agilis vezetőség s annak feje a fáradhatatlan ügyvivő-alelnök Craus alispán.

A nyitrai székesegyházban f. hó 8. és 9-én ritka kezettégek énektehet-ségnek voltunk tanui. *Benesch Ida* kisasszony, Bellovics Imre budapesti tanár nagytehet-ség tanítványa, énekel két betétt Schuberttől. Az ajtatoskodók egészen meg voltak lepetve a tiszta, precíz hatalmas hangtól, mely ezüst csengésével a templom minden zugát betöltötte. Dacára annak, hogy Nyitra műkedvelő hölgyközönsége közt szokatlan énektehetéseket ismerünk, az isteni tisz-telet után szakértő es laikus osztatlan véleménye az volt: hogy ilyen női hangnak emberemlékezet óta meg nem volt parja a nyitrai székesegyházban. S ami a legjellem-zőbb, meg a kar hölgyközönsége közt is nem irigye, hanem csak bámulója volt. *Benesch k. a.* az operához készül már 3 év óta s ez év folyamán befejezi tanulmányait. Rem-eljük, a fényes tehetséget kellőleg fogják méltányolni.

Athelyezés. Fücsök Kunigunda ir-galmas nővér, ki a nyitrai nőnevelés terén 25 éven át ernyedetlen odaadással működött, saját kerelmére áthelyeztetett Gyomára, volt főnökője Sóva Franciska mellé. Hogy mily nagy rokonszenvnek örvendett Gunda test-ter Nyitrán, mutatja azon körülmény, hogy a távozó testvert számos intelligens család elkíserte a vaspályára, hol volt növendékei-ek könnyei között vett búcsút Nyitra vá-rósától. Isten áldása kísérje lepteit to-vábbra is.

Szinielőadás és táncestély. Bessenyei Miklós színtársulata a loverseny napján szeptember hó 30-án este szinielő-adást rendez a nyitrai színházban. Előjegy-zések a Sztranzky-fele tőzsdében történnek. Színház után a „Szarvas-szállóban” va-csora, azután pedig ugyanott rögtönzött táncestély lesz. Meghívok nem küldetnek.

A megyei inségbizottság f. hó 12-én a megye nagy termében a főispán el-nöklete alatt ülést tartott. Az alispánon kí-vül Levay Antal, Schöber Ernő orsz. kép-viselő, Köves Kálmán farkasdi, Kubicza Terencius negyedi plebánusok, Fazekas far-kasdi jegyző, Tóth Lajos galgocsi, Rexa Kálmán vagúhelyi, Koronhályi Béla póstyeni, Rudnay János vagsellyei főbírák voltak je-len. Victorius orsz. képviselő kimentette távolmaradását. Az elnököl főispán meg-nyitva a gyűlést, értesíti a bizottságot, hogy a kormány 10,000 frtnyi ingyenes állam-segélyt és 80,000 frtnyi 5 év alatt törlesz-tendő kamatmentes államkölesont adomá-nyozott a vagmenti árvizkarsultak javára: Az államsegélyből kap: a vagúhelyi járás 400 frt, a póstyeni járás 1000 frt, galgocsi járás 1240 frtot; a vagsellyei járásban: Negyed község 4429 frt 14 kr, Farkasd 2500 frt, Soponya község 450 frt, Királyfa 157 frt 80 kr, Sempthe község 100 frt, Vágvece 50 frtot. Az államkölesont igénybe veszi: Farkasd 30 ezerig, Negyed 44 ezerig. A többi a kevesbbsé karsultak közt osztik meg. Az inség bizottság jegyzőköny-villeg köszönetet nyilvánította a 10- es alispán uraknak az árviz alkalmából tanusított jo-tékony munkálkodásukért.

A közművelődési egyesület ünnepélyt rendező bizottsága szept. 14-én Craus István alispán elnöklete alatt ülést tartott. Megalapítva lón, hogy a gr. Karolyi István es kiseretének külön vonata okt. 1. delelőtt 11 órakor jön Nyitrára. Ersekújvár-tól az alispán, Nyitrán pedig Kostyal pol-gármester fogadja. A nyitrai tűzoltók, a kath. legényegylet es a gimn. ifjuság fel-fognak keretni, hogy sortalad kepezzenek. Okt. 1. es 2. két díszelőadás is lesz Ujhazy Ede es Komáromy Mariska művészek köz-reműködésével. Okt. 1. delután 3 órakor a kisdövény bizottság, 4 órakor pedig az igazgató választmány tartja ülést a város-házban. Reggel 8 órakor zászloszentelés lesz Sz. Vince testvéreknek. Okt. 2-án 10 óra-kor közgyűlés, 2 órakor banket, mindkettő a megyeházán.

Artezi kut Nyitrán. Viz! Viz! hangzott e hó 12-én Nyitrán mindenféle s oly híreket korpoltáltak felőle, hogy azt hittük, miszerint már csak a gőzmalom ke-ménye kandikál ki a vízből. Pedig csalód-tunk. A fúrógép csucos faobeliszkján vigan lengett a zászló, jele, hogy valamely örven-detes család esemény történt a lakopeny-ben; de azért meg sem volt az a mit vár-tunk. A fúró mernök ugyanis 141 meter mélységre vörös marványkőben vizre buk-tunk, mely azonban nem jó a felszínre, ha-nem a malom nyója alatt marad vagy ket méternyi mélységben csergedez. A viz hó-foka felfedezésekor 22 Celsius, most pedig 20 fok. Tehát határozottan meleg forrasnak nevezhető. Húvos esen, ha leszallunk a cső torlatához gyertyavilágnal erősen parolog. Színe kissé kekesszürke, alján vörösárbarna csapadékot kepez. Lapunknak egy vegysz-munkatársá konstatalja, hogy cínorsokban szegény, egy literje alig néhány milligram-mot tartalmaz. A szerves anyagok mennyi-sége igen csekély, e tekintetben elűt Nyitra város többi felszini vizeitől. Vastartalmanak látszik es mint megőzöttünk, több helyen már is elvezetett szopogatók borral keverve. Produktuma azonban csekély, 3 perc alatt egy liter. A forást folytatják.

Ellenőrzési szemle. A Nyitrán tartózkodó honvedek s es. kir. Landwehrek, akár nyitrai, akár idegen illetőségűek, kik az 1894. éven fegyvergyakorlaton tenyleg

részt nem vettek, vagy ahhoz hiva nem voltak, nemkülönb az utolsó tartalék (1882) évfolyambeliek, f. évi október 20-án reggeli 9 órakor a nyitrai városházán tartandó ellenőrzési szemlehez megjelenni tartoznak. Bővebbet a falragaszokon. A közöshadsereg-beli nem tenyleges állományu legénység ellenőrzési szemleje pedig okt. 8-án reggeli 8-kor, ugyancsak a vházán fog megtartatni.

Gabonaárak 1894. szept. 14-én: Buza (új) 5.90—6.50. Rozs 4.80—5.30. Árpa 6.00—7.40. Zab 5.80—6.20. Bab (régí) 4.60—5.20. Kukorica 5.80—6.40. Krumpli 1.90

Vegyes hírek.

Egyházmegyei hírek. *Turzó Fe-renc,* gerenceseri pleb. helyettes a Nyitra-város által ujonnan szervezett gimnáziumi II. parallel osztályhoz tanárnak hivatott meg. Helyébe *Nikolányi Gábor* sz. Fer. r. áldozár es elemi isk. hitoktató küldetett; ki egyúttal Nyitaváros elemi iskoláinak al-sóbb osztályaiban a hittant is fogja tanítani. Ugyanez iskola 3 felsőbb osztályához *Dávid Gusztáv* sz. Fer. r. áldozár nevezetett ki. — *Werner József,* volt kesseleőkeő-podhragyi jelenleg gerenceseri lelkész, ki hónapok óta a nagytapolcsányi kórházban betegnek fekűd, most a nyitrai Sz. Vince szűzek kórházába vitetett át. — *Bárdy Antal* ujmsis, alsó-motesicre kinevezett segédlelkész időközben Zay-Ugrocra helyeztetett; *idősb Diera Ignác* zay-ugroci s.-lelkész pedig egészenek hely-reállításá vegett hivatalától ideiglenesen fel-mentetett.

Halálozás. Anderlik Alajos, nyu-galmazott facsokó (Trencseny megye) plebánus f. hó 13-án életének 69-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 15-én volt Facsokón. Nyugodjék békében.

Adomány. Gr. Apponyi Lajos, ki csaknem két évtized óta nagylelkű istápol-ója Appony község es vidék szegényeinek, mint lapunknak Apponyból jelentik, az ottani tüzkarosultaknak 300 frtot adományozott. A nagylelkű fúr nemes tette önmagát dicséri. — A nyitrai kath. legényegylet a negyedi árvizkarsultak számára lapunkhoz 10 frtot küldött. (Átadtuk az alispáni hivatalunk.)

Hymen. Lapunk utolsó számának zárta után Szent-Petervárról a következő sorokat vettük: „Ozveggy kis-apponyi Bar-takovies Ágostné sz. palásti Palásthy Maria örömmel tudatja leányának Violanta Maria előbb ferjezett gróf Zierottinnának rosztovi herceg Lobanoff Sándorral, néhai rosztovi herceg Lobanoff Sándor es neje sz. Dolgo-rukkó Katalin hercegnő fiával augusztus hó 29-én történt egybekelesét. Sz.-Petervár, 1894. augusztus 29-én.” A hercegi pár, mint értesülünk, holnap, hétfőn Nyitrára érkezik s innen Szalakuszra utazik tovább. — Ne-met-Prónan pedig f. hó 25-én esküszik örök hűséget Rohacs János nem-et-prónai jegyző-helyettes Turczér Jozsa kisasszonynak, néhai Turczér Antal kedves leányának.

Helyettesítés. A Petrovics Jenő elhalálása folytán úresedsbe jött miavai szolgabírói állásra a főispán Dopesányi Ist-ván közigazgatási gyakorlókot a privigyei szolgabíroságnal küldött helyettesül.

Uj kath. kör Nyitra megyé-ben. Holicson mozgalom indult meg egy kath. kör megalakítása iránt. Vazuliki ügy-ved, az eszme mozgatója, ebbeli törekvésé-vel általános visszhangra talal az ottani katolikusok közt. Mi szívből üdvözöljük a mozgalmat s a nemes cel, a kath. öntudat ápolása tekintetéből, a kör mielőbbi felállítá-sát óhajtuk. A nehéz idők bajait csak a testveri egyesülés ezete enyhítheti mi szá-munkra.

A legelső község. Nyitra-Eger-szegh a legelső község, a hol Nyitra megyé-ben hitelszövetkezet alakul. Ezen község lakóinak tártak föl a szövetkezeti eszme elő-nyeit a f. hó 10-én Markhot Gyula főszol-gabíró, Acs Ferenc plebánus, Varszeghy Sándor körjegyző es a nyitrai megyei gazda-sági egyesület titkára. Nyitra-Egerszegh er-telmes földmivelői csakhamar felöltök a szövetkezeti eszme nemes celzatát s öröm-mel fogadtak a telejök nyújtott segítő kezét. Megértettek a közeg értelmes polgárai, hogy a községi hitelszövetkezet leteletése által erős támaszokat nyernek a letért való küz-delemben. Belátták, hogy nagyon jó hasznát veszi majd a községi hitelszövetkezetnek az a földmives, kinek olesó kölcsönre van szük-sege, hogy magan segíthessen, hogy gazda-sági felszerelést vagy marhaállományt ki-egeszíthesse, hogy drága es nyomozott adó-ságaitól szabaduljon. De hasznát veszi az a szegény napszamos is, ki takarekoskodni akar, mert hetenkint megtakarítható fillertel a keznel levő szövetkezeti penztárbán elhe-lyezheti. A ny.-egerszeghi szövetkezet vég-leges megalakulása a f. hó 16-án delutánra tüzetett ki, a midőn a hazai szövetkezetek központi intézetének egy szakértő tisztve-lője is jelen leend, ki a törvényben előirt intézkedéseket es alakításokat keresztül ve-zetni fogja. Így tehát teljesül Karolyi Sándor gróf ő excellenciájának, a szövetkezeti eszme lelkes vezérének azon óhajta, hogy Nyitrára jöveveleg a megyében egy hitel-szövetkezet alakítsanak. Ő excellenciája a f. hó 22-én (szombaton) d. e. 10 órakor tartja meg Nyitrán a vármegye-ház nagy-teremben nagyterdekű előadását. Remeljük, hogy ez alkalommal a lelkészek, a földur-tokosok, berlők, a jegyzők, a tanítók mind-annyian jelen lesznek s meghallgatják a nép javát celző böles tanácsokat.

Nevezések a nyitrai lövészre
 Abonyi Andor honvéd-husár főhadnagy Bécsből 2 versenyre, Scherber Henrik hadnagy Bécsből 1 versenyre, Hecht Vilmos Csillár 1 versenyre, Jóny Ferdinand honvéd husár-százados Érsekújvárról 4 versenyre, Ordódy Pál Bagotáról 2 versenyre, gróf Hunyady Imre 2 versenyre (lovag gróf Pejachevich), Schumacher Agoston 1 versenyre, báró Pletzger Rudolf és kir. husár-főhadnagy Budapestről 4 versenyre, gróf Apponyi Gyula és kir. husár-hadnagy 1 versenyre, gróf Esterházy Károly Szt.-Abrahámról 2 versenyre. Összesen 18 nevezés. A nevezések 28-án déli 12 óráig záródnak.

Löhére cseplés. Báró Weisz Pál nagy szolgálatot tett a löhére termelő gazdáknak, midőn a gazdaságosságuknál nem bementetett Tannert-féle löhére cseplőgépet megvásárolta, mert így lehetővé tette, hogy ezen löhére-cseplőgépet, mely jelenleg legjobban a maga nemében, azon löhére-cseplőgéppel is használható, kik kisebb mennyiségben termelnek a löhére-cseplőgépet nem vesznek löhére-cseplőgépet. A báró Weisz Pál löhére-cseplőgépe u. i. részecsé-lyésre is alkalmas azaz gazdáknak, kik ez iránt az uradalmi intézkedést megkeresik. Báró Stummer Agoston — nagyon helyesen — ilyen módon bánt el maglóhere-termésével.

A nyitrai szőlő, gyümölcs, bor-kiállítás és vásár szeptember hó 22-én 9 óráig megnyitják és tart október hó 2-ig. A kereskedőknek és fogyasztóknak alkalmas nyílik itt közvetlen a termelőktől különféle jobb minőségű csemege-gyümölcsöt és feldolgozásra való gyümölcsöt is vásárolhatni. A bejelentési ívek legkésőbb 17-ig, a gyümölcs pedig 20-ig a gazdasági egyesület titkári hivatalára címezve Nyitrára küldendők.

Nagyszabású lódíjazás Nyitra-n. A nyitrai nagyszabású lódíjazás, mely a f. hó 30-án d. e. 10 óráig a honvédsá-tortábor területén tartatik, az eddigiekkel sokkal nevezetesebbé válik az által, mert ugy a vármegye, mint a löhénybizottmány és a gazdasági egyesület magas díjakat fog-nak kiosztani, tekintettel arra, hogy ezen alkalommal lesz kiválasztva azon loanyag, mely 1896-ban a millenniumi kiállításra küldet-ik. Bejelentések a nyitramegyei gazdasági egyesület titkárához Nyitrára intézendők.

A nyitrai lövészre második nevezési zarlata szeptember hó 15-én van. Azonlalt ismét magasabb tettek mellett lehet nevezni. Nyitramegyei löhények díja, sikver-seny 1500 mtr. 700 korona és egy tisztelet-díj. Tet 15 frt. Zolori díj, gátverseny 4000 mtr. 700 korona és tiszteletdíj. Tet 15 frt. Felvidéki díj, sikverseny 1500 mtr. 500 ko-rona és két tiszteletdíj. Tet 10 frt. Nyitrai díj, gátverseny 3000 mtr., 500 korona és két tiszteletdíj. Tet 10 frt. Nevezni lehet a nyitramegyei gazdasági egyesület titkáráni Nyitrán.

Irodalom.

Szeverin, Noricum apostola. Elbeszélés a keresztény középkorból. Ford. Forster János. 1894. 280 l. Ara 50 kr. Kapható a „Kath. Hitvéd. Folyóirat” szer-kesztőségében, Pozsony.

Egyháztörténetből vett esemény regény alakjában. Bolanden modorában feldolgozva. Játsszik az 5-ik században, színhelye Noricum római tartomány, a mai Ausztria vidéke. A nepvándorlás korszakát tarja elénk, illetőleg azokat a nehéz körülményeket, midőn a kereszténynek vált római gyarmatok itt a szomszédágunkban a barbarok, jelen eseten a gótok által elborítva, önmagokat, a kath. vallást s a régi római műveltséget fenntartani iparkodtak. Szeverin szerzetes személyéhez kötődik a leirt mozgalom, a kiben mintegy elenk varazsolva szemléjük azt a nagy munkát, melyet az egyház az új keresztény civilizáció érdekében végzett. A regény természete szerint sok érdekes epi-zódus, bonyodalommal van az a műben vá-zolva. A „Kath. Hitvédelmi Folyóirat” szer-kesztőjének érdemül róvható fel, midőn ilyen épületes művekkel iparkodik szolgálai szép-irodalmunkat, melyek mutatva apóljak a hitbeli meggyőződést s mindket nembeli kath. ifjúságunk kezébe bizvást adhatók. Itt az ideje erre is gondolni a mi részünkről, mert ne vélje azt senki, hogy a más vallásnak talan a fejeveikben megelégedzenek a felekezeti szempontból, korántsem, maga Jókai is annyira felekezeti, hogy regényeiben ol-vasóit a kalvinista és eskis kalvinista ta-

nokra, intézményekre oktatja és pedig elég sűrűn, ahol csak alkalma van.

Szivnemesítő vagyis a gyakoribb szent gyónás nagy haszna. Nemethől átdol-gozta Hippich István S. J. 1894. 37 l. Ara 10 kr. Kapható Kalocsán a „Hírök”-nél.

A kath. hitélet hőmérője a szent-ség-hez, nevezetesen a gyónáshoz és az aldoz-as-hoz való járulás. A jelen füzetke megoktat aziránt, miért kell ennek minél gyakrabban történnie és mely módon, hogy a kellő lelki haszna meglegyen. A gyónás nemi tekintet-ben az a lelkiekben, ami a rendezett gaz-daság az anyagiakban, ezt is, de amazt is tanulni, ismerni kell, hogy sajátunkká vál-jek, kivált a lelkieket, mert itten a tudat-lanság veszedelmes elfogultságot hoz létre, amint azt eléggé látjuk napjainkban. A sziv-nemesítő elosztatja az elfogultságot a gya-kori gyónás körül.

Törvényszéki csarnok.

A pozsonyi kir. ítélő-tábla által elintézt pe-rek jegyzéke.

Klich Gáspár és társának, Lamper Borbála ellen végrehajtási ügy megszüntetése iránt, az I-ó bir. ítélet helybenhagyva. — Herber Lipótnak, Csaszkó község volt úrbéres birtokai ellen legelő elkülönítése iránti perben, az I-ó bir. ítélet feloldva. — Kis-Hind község úrbéri rendezés és tudostási ügyben, az I-ó bir. végzés helybenhagyva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1894. augusztus 30-án elintézt polgári perek jegyzéke.

Vágujhelyi hitelbank részvénytársaságok Briska János ellen 240 frtos váltóperben, felperes kereset-nek helyadva. — Quittner József-nk. Kisz Mihály örökösai ellen 32 ft 85 kros váltóperben, felperes keresetével elutasítva. — Kormos Jánosnak, Kan-yicska Péterné szül. Vida Julia ellen 40 frtos vál-tóperben, felperes keresetének helyadva. — Szvet-lik József és társának, Benik Ondrisz Veron és t. ellen osztály érvénytelenítése iránti perben, felperes keresetükkel elutasítva. — Gyurina Mihálynak, Gyurina János és t. elleni birtokperben, felperes keresetének helyadva, alperesek viszonykeresetükkel elutasítva. — Postynyi tak. pénztár felperesnek, Bonesch József és társai ellen 134 frtos váltóperben, alpereseknek a fősök megítélve.

Felelős szerkesztő: dr. Toth János.
 Kiadó és laptulajdonos: Huszár István

Hirdetmény.

Nyitramegyei törvényhatósági utjai-nak építési, kezeletési és fenntartási költségeit és azok fedezetét tárgyzó **1895. és 1896. évi költségelőirányzat** az 1890. évi I. t.-c. intézkedéseinek megfelelően elkészül-ven és a vármegyei közigazgatási bizottság-nak f. évi szeptember hó 11-én tartott ren-des havi ülésében tárgyalván

1895. evre	276021 frt 81 kr bevetellel és	230439 „ 38 „ kiadással
	45591 frt 43 kr maradvánnyal,	
1896. evre	271814 frt 63 kr bevetellel,	219525 „ 06 „ kiadással és
	52289 frt 57 kr összaradvánnyal	

a 3 kezi napszám folyó ára 1 frt 20 kriban, egy igás napszám folyó ára 3 frtban, a szá-zalek szerint megrovandó adozók utadoja 10%-ban előkészítendő megállapított.

Az ílykep letárgyalt és megállapított költségelőirányzat annak részletezése és ösz-szes esatolmányai mai naptól számított 15 napra közzemlere kitétetik.

Erről a vármegye közönsége azon figye-lmettel értesítettik, hogy jelzett ügyira-tok a hivatalos órák alatt a vármegyei fő-számvevőnél bármikor betekintheők és a költségelőirányzat elleni felszólalások **f. évi szeptember hó 30-ig** hatóságomnal be-adandók.

Nyitramegyei közigazgatási bizottsá-gának Nyitrán 1894. évi szeptember hó 11-én tartott üléséből.

Craus István,
 alispán, főispán elnök helyett.

Az „Agricola”

ércöntöde és gépgyár részvénytársaság

f. é. szeptember hó 30-án d. e. 9 óráig Nyitrán a végrehajto bizottság központi irodájában, Kalmár-utca 15. sz. a.

alakuló közgyűlést

tart, melyre a részvény-alairók ezen uton is tisztelettel meghivatnak.

Az alakuló közgyűlés tárgya:

1. Az alaptökének a kellő albirás és beízetés által történt biztosításáról meggyő-ződést szerezni.
2. Az alapszabályok megállapítása s az alapítókval vagy másokkal netalan történt megállapodások iránt határozás.
3. A társaság megalakulása iránt ha-tározás.
4. A társaság igazgatóságának s a felügyelő bizottságnak megválasztása.
5. Az alapítóknak a keresk. törvény 152. §-ában megállapított felelőssége tár-gyában való intézkedés.

Az alakuló közgyűlésen minden aláirt részvény egy szavazatot ad, de tíz szavazat-nál többet senki sem gyakorolhat.

Kelt Nyitrán, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Az alapítók végrehajto bizottsága nevében:

Br. Schmerztzng István. Dr. Szulovszky Dezső.

Legbiztosabb ovszer a kolera hagymaz és egyéb fertozó betegsegek ellen!

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan! ÖNMŰKÖDŐ TÖZEGSZORO-CLOSETTEK.

Belföldi s külföldi szá-baalkalmak! Szobai ár-nyékszekek minden fele tetszetos alak-ban. Árnyékszek berendezések korházak, lak-tanyák, isko-lak iparval-latok szállodák stb. részére.

Fertőtlenítő és szagtala-nító tözegpor! Tözegalom! Mindennemű tö-zeggyártmány nagy raktara

Különlegesseg: emberi és városi hal-talékok ipari- és gazdasági értékesítése. Városterítési és eljuttarozási vállalatok szervezése.

Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványok-kal bármely szolgálat az igazgatóság.

Az orsz. közegeszsegi tanács által több-szörösen ajánlva!

Gyakorlott ügyvédjelölt

alkalmazást nyerhet Mérey Lajos orsz. képviselő ügy-védi irodájában **Nyitrán.** — Bővebbet levélben. 2-2.

Árverési hirdetmény.

A nyitrai püspökség részéről ezennel közhírré tetetik, hogy a tulajdonához tar-tozó következő ingatlanságok:

1. Püspökfalun körülbelül 102 hold kiterjedésű birtok a hozzátartozó épületekkel;
2. ugyanott levő malom a hozzá tar-tozó jogokkal és felszereléssel;
3. ugyanott levő korcsma-épület a hozzá tartozó szántóval **f. évi szeptember hó 17-én delelőtt 10 óráig Püspökfalun** köz-segházán tartandó nyilvános árverésen;

továbbá Csabbon a püspökség tulaj-donát képező malom a hozzá tartozó jogok-kal és kerttel;

ugyanott levő szőlő, présház és körül-belül 80 hold kiterjedésű szántóföld ugyancsak **f. é. szeptember hó 17-én delelőtt 3 óráig Csabb** község hazán tartandó nyilvános ár-veresen eladatulni fognak.

Árverési feltetelek Bohunka Géza pü-spöki ügyész Nyitrán, Megyeház-utca 9. sz. a. levő irodájában megtekinthetők. 2-2.

Azonnal

haszonbérbe vehető

Nagy-Tapolcsánytól 3/4 órányira fekvő,

380 magyar holdnyi

BIRTOK,

uri lakházzal, kellő gazdasági épü-letekkel, szellőházakkal, élő és holt fölszereléssel, **6-12 évre.**

Bővebb felvilágosítást ad: **Mérey Lajos ügyvéd Nyitrán.** 1-2.

évi 160 frt iskolai ösztöndíj

alapítványban egy, az alapító ro-konságából leszármazó fiú számára.

Az ezen alapítvány élvezését elnyerni óhajto keresztlevéllel, is-kolai és leszármazási bizonyítvány-nal felszerelt kérvényét folyó hó **20-ig** tartozik a nyitrai székes-káptalanhoz benyújtani.

A nyitrai káptalan.

Mindenmemü mütrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptökével alapított

Hungária mütrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt olismert kitünő minőségü mütrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kénsavas kalit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát** és mindenmemü egyéb mütrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyaráink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-salak.

I. 38-52.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitrán.